

เทศน์เช้า วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาโยมเขาถามนะ บอกว่าเวลาทำบุญกับพระอริยเจ้าจะได้บุญมหาศาลเลย แล้วทำไมชาวพุทธเราทำบุญกันมหาศาลเลย ทำไมเราทุกข์เรายากกัน? ทำไมเราไม่ประสบความสำเร็จ? มันเป็นการเข้าใจผิดนะ การเข้าใจผิดของเราว่าบุญของเรา เห็นไหม เราคิดว่าบุญของเราคือปัจจัยเครื่องอาศัยต้องอุดมสมบูรณ์ แต่บุญนะ บุญในพุทธศาสนาคือหัวใจร่มเย็นเป็นสุข

บุญขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ในพระไตรปิฎกนะ ในครอบครัวของเราเยี่ยมเข้มแจ่มใส มีความรื่นเริง มีความสุขในครอบครัวของเรานี้คือบุญ แล้วถ้าบุญอย่างนี้เกิดขึ้นมาแล้ว สิ่งที่เป็นปัจจัยเครื่องอาศัยมันตามมา อย่างนั้นมันจะเป็นประโยชน์ของเรา แต่ปัจจัยเครื่องอาศัยมหาศาลในบ้านเลย แต่ในบ้านของเรามีแต่ความขัดแย้ง นี่มันมีแต่ความทุกข์นะ มันเป็นบุญไหมล่ะ?

เราไปมองกันว่าบุญนี้ต้องประสบความสำเร็จทางโลกใช่ไหม? บุญคือความสำเร็จทางหัวใจ แล้วทางโลก คุณดีทุกตะเข้ใจเวลาบวชแล้วก็ไปพระอรหันต์ เศรษฐี กุฎุมพินขนาดไหน บวชแล้วถ้าปฏิบัติก็ถึงเป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์คือหัวใจที่สิ้นกิเลสเท่านั้น แต่มาหลากหลายมากในการประพฤติปฏิบัติ

ในสังคมเราก็เหมือนกัน ในสังคมนะถ้าทำบุญกุศลแล้วต้องเจอแต่สิ่งที่ดีๆ สิ ตำแหน่งหน้าที่การงานของเรา ในสังคมของเรา เห็นไหม สิ่งที่เป็นอยู่ดีก็มี เลวก็มีปนกัน สิ่งใดจะดีทั้งหมดมันเป็นไปได้ สิ่งใดจะเลวไปทั้งหมดมันเป็นไปได้ เพราะความดีนี้ความดีของใคร? เราตั้งใจทำความดีกับเขานะ เราทำกับเพื่อนฝูงเราตลอดเลย เพื่อนฝูงไม่เห็นความดีของเราเลย แล้วก็ยังติเตียนว่าเราทำร้ายเขา เราทำร้ายเขา เพราะเป็นคุณพินิจของเขา ทั้งๆ ที่เราตั้งใจปรารถนาดีกับเขานะ ทำไมเป็นอย่างนั้นล่ะ?

มันเป็นอย่างนั้นเพราะมอมมอง เพราะพันธุกรรมทางจิต จิตของคนมันหลากหลาย เราตั้งใจพูดดีกับเขาทั้งนั้นแหละ เราปรารถนาดีกับเขา แต่เขาเข้าใจว่าเรามุ่งร้ายกับเขานะ

เพราะเขาไม่ได้ตั้งใจของเขา แล้วตั้งใจของเขา เขาก็คุมใจของเขาไม่ได้ เขาคุมใจของเขาไม่ได้ เพราะเขาปรารถนาของเขาจนเกินขอบเขตไป

แต่ถ้าเป็นสัจจะความจริง เป็นธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม นี่เรามาเสียดสละกัน เราทำบุญกุศลกัน ทำบุญกุศลเพื่อให้หัวใจเราเปิด เปิดตรงไหน? เปิดตรงที่ได้ฟังธรรมนี้ไง ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เปิดให้ฟังธรรม ถ้าหัวใจของเราได้ฟังธรรม เราเข้าใจถึงธรรมะ เข้าใจถึงสัจจะความจริงของโลก

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับเป็นธรรมดา”

สิ่งที่เกิดขึ้น เห็นไหม คุณก็ตื่นลูกใหม่ซัดคลื่นลูกเก่าเข้าสู่ฝั่งตลอดเวลา นี่ใจของคน ประสบการณ์ของจิต ประสบการณ์ต่างๆ หลากหลายมาก ความหลากหลายของจิต ตั้งแต่เด็กขึ้นมาจนเป็นวัยรุ่น จนเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา มีปัญหาในครอบครัวของเรา ถ้าระหว่างพ่อแม่กับลูกจะมีปัญหากันมาก เพราะมันต่างกันโดยวัย

วัยนี้พ่อแม่ผ่านวัยนั้นมา ผ่านวัยรุ่นมา แต่เด็กๆ เกิดขึ้นมาว่าเขาว่ามีปัญญามาก แล้วจะว่าพ่อแม่ด้วยว่าเป็นเต่าล้านปีทั้งนั้นเลย นี่บอกว่าเต่าล้านปี มีความเชื่องช้า ความตัดสินใจไม่รวดเร็วเหมือนเรา แต่อัการตัดสินใจด้วยความรวดเร็วนะ ถ้าเขามีบุญกุศลของเขา

คำว่าบุญกุศลของเขานะ จังหวะและโอกาสต่างๆ มันสมดุลกันมันก็ประสบความสำเร็จ แต่ถ้าการตัดสินใจของเขา นี่กาลเวลา ถ้าสิ่งแวดล้อมต่างๆ มันไม่เป็นตั้งใจ มันไม่สมดุล การตัดสินใจอันนั้นก็ผิดพลาด ความผิดพลาดก็จะเป็นประสบการณ์ของเขา ต้องให้เขาได้ประสบการณ์ของเขา ถ้าเขาได้ประสบการณ์ของเขา นั่นคือมันจะสอนจิตเขา จิตเขาจะพัฒนาขึ้นมาได้

เหมือนเราปฏิบัติ เราปฏิบัติของเราขึ้นมา การประพฤติปฏิบัติของเรามันจะสอนเราตลอดเวลา มันเป็นการสอน มันเป็นการฝึกฝนเราขึ้นมา เห็นไหม ฝึกฝนทัศนคติของจิตมันจะเปลี่ยนแปลงไปตลอด เปลี่ยนแปลงเพราะเราไปรู้ไปเห็น แต่เวลาคนสอน ครูบาอาจารย์สอนเรานะ เราก็บอกว่ามันจะเป็นไปได้อย่างไร? มันจะเป็นไปได้ได้อย่างไร?

เพราะเรารู้เราเห็นของเรา เห็นใหม่ เวลาเราสวดมนต์ เราทำวัตรของเรา กาเยนะ วาจาเย
การกล่าวผิดไปด้วยใจ เราไม่เป็นไปตามธรรม ความเห็นขัดแย้งของใจนะ

นี่พูดถึงสังคัม สังคัมจากภายนอก เวลาเราอยู่กับสังคัมเราต้องกลับมาที่เรา มัน
เป็นเวรเป็นกรรมนะ ทุกคนต้องการหมู่คณะที่ดี ทุกคนต้องการสังคัมที่ดี แต่สังคัมที่ดี
เขาก็ว่าดีของเขา ดีของทุกๆ คน แต่ทุกๆ คนก็มีความขัดแย้ง มีมุมมองแตกต่างกันทุกๆ
คน ทุกๆ คนมันก็มีปัญหากันในสังคัม เห็นใหม่ นื่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน
ให้กลับมาดูใจของเราไป

ในศาสนาของเราเนะ การชนะศึกหมื่นแสนคุณด้วยล้าน สร้างเวรสร้างกรรม การ
ชนะเรา แล้วชนะเรา เราชนะได้อย่างไร? ไม่มีสิ่งใดชนะเราได้เลย ถ้าไม่ใช่ธรรมขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ธรรมของ
กิเลสนะ

ในปัจจุบันนี้ทุกคนปฏิบัติธรรม ทุกคนมีความหน้าชื่นตาบานทั้งนั้นแหละ แต่มัน
เป็นทิฐิของตัวใจ มิจฉาทิฎฐิ ถ้ามีสัมมาทิฎฐิขึ้นมาแล้ว เห็นใหม่ คุณติอากาศนี้ สิ่งของ
ต่างๆ เราเดินไป เราจะเดินผ่านอากาศไปได้ตลอดเวลา อากาศมันว่าง อากาศมันไม่มีสิ่ง
ใดโต้แย้งเรา เราเดินไปชนภูเขาสิ เราเดินไปชนต้นไม้สิ ต้นไม้เราเข้าไปชนเราต้องปะทะ
แน่นอน นี่ฟังธรรมๆ ถ้ามันย้อนกลับมาที่จิตของเรา เห็นใหม่ ทำให้จิตของเราเป็นสังจะ
ความจริงไป

สังจะความจริง ทิฐิมานะ ความเห็นผิด.. ความเห็นผิด ผิดไปจากไหน? ผิดเพราะ
เกิดตัวตน เกิดเราขึ้นมา นี่มุมมองของเรา เห็นใหม่ ความคิดไม่ใช่จิต ถ้าความคิดไม่ใช่จิต
ความคิดเกิดขึ้นมา ความคิดเกิดทิฐิมานะขึ้นมา เกิดทิฐิมานะนั้นล่ะกำแพงแล้ว นี่มันสร้าง
ขึ้นมา กิเลสมันสร้างกำแพงขึ้นมาในหัวใจ หัวใจโดนกิเลสมันสร้างกำแพงไว้ แล้วเรา
ทะลุกำแพงนี้ออกมาไม่ได้ไง เราทะลุความคิดเราไปไม่ได้

เราเกิดทิฐิมานะ เกิดความเห็นว่าอันนี้เป็นความดีของเรา เรายึด พอเราติดกำแพง
ความคิดของเราเอง ทุกคนติดกำแพงความคิดของตัวเอง แล้วเกิดทิฐิมานะยึดความคิดของ
ตัว แล้วเอาความคิดนั้นปะทะกันด้วยความคิด ความคิดนี้ ความมุ่มมอมง ทิฐิ นี้มีฉาทิฎฐิ

แต่ถ้าเราทำให้เราว่าง เราไม่มีกำแพงของเรา ความคิดของเรา เราไม่ปะทะกับความคิดของเรา เราไม่มีทิฐิมานะสิ่งใด

สิ่งต่างๆ มันเกิดขึ้น คุณเฝ้าดูเด็กสิ นี่มันไร้เดียงสามันก็น่ารัก อย่างหน้าที่การงานของเรา ถ้าเขาทำผิดโดยเขาไม่รู้ของเขา เขาไม่รู้ละ ถ้าเขาไม่รู้ ผิดโดยที่เขาไม่ได้มีเจตนา เขาไม่รู้ อันนั้นเราควรให้อภัยเขา แต่ให้อภัยเขาที่เราต้องฝึกเขา ต้องบอกให้เขาเข้าใจด้วย แล้วทีหลังอย่าผิดอีกนะ แต่ถ้าคนผิดซ้ำผิดซาก มันผิดโดยพลั้งเผลอ โดยจริตนิสัย โดยที่วางตั้งใจทำผิด

นี่ความคิดของคนมันมีมหาศาลเลย เราอยู่ในหมู่คณะกันเราต้องสังเกตเอา สังเกตว่ามันเป็นอย่างนั้นจริงไหม? เราอยู่กับครูบาอาจารย์มานะ ถ้าอยู่ด้วยกัน ศึกษาด้วยกัน ถ้าผิดพลาดนี้ขาดสติ แม้แต่ผิดเล็กน้อย ท่านบอกว่าอย่างนี้มันมีผลกับความรู้ที่ละเอียดขึ้นไป มันมีผลกับจิตที่มันพัฒนาการของมัน ถ้าจิตมันไม่พัฒนาการของมัน มันจะละเอียดขึ้นไปไม่ได้ มันจะพัฒนาการของมันขึ้นไปเพื่อประโยชน์กับจิตดวงนั่นเอง จิตดวงนั่นเอง แล้วครูบาอาจารย์ท่านเห็นอย่างนั้น ท่านจะคอยบอกคอยเตือนขึ้นมา

นี่ความคิดเล็กน้อยของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ คำว่าเล็กน้อยของผู้หยาบ แต่มันเป็นของหยาบของผู้ที่ละเอียดกว่า พอมันละเอียดกว่าเราต้องพัฒนาขึ้นไป ถ้าพัฒนาขึ้นไปนี้ความคิดเราจะน้อยลง ความคิดน้อยลงคือสติมันดีขึ้น สติดีขึ้น ปัญญาดีขึ้น เห็นใหม่ มันจะกลับมาทำลายสิ่งที่ว่ามันจะปะทะกำแพงใจ กำแพงเป็นความคิดนะ แต่ตัวจิต ตัวอวิชชามันมีอวิชชา มันมีทิฐิมานะอีกชั้นหนึ่งนะ

เรามองในสิ่งแวดล้อม มองในหมู่คณะ มองในที่ทำงานของเราจะต้องสมกับความคิด ต้องถูกไปทั้งหมด แต่ในหัวใจของเรา กิเลสของเรา ความคิดของเรานี้มันโต้แย้งกัน มันขัดแย้งกันอยู่ในหัวใจของเรา อันนี้ เห็นใหม่ นี่ถ้าชนะตนเองได้ ถ้าชนะตรงนี้ได้ เราจะมองโลก.. คุณเฝ้าบอกว่าเวลาพระอรียเจ้าอยู่กับโลกโดยไม่ติดโลก ไม่ติดโลกเพราะเราเข้าใจเรา

“อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอรียเจ้า”

เพราะพระอรหันต์เจ้ารู้ว่าความคิดของเรานั้นเกิดขึ้นมาแล้ว นี่ระหว่างปลั่งงานกับ
กำแพงความคิดนั้นมันสัมพันธ์กันแล้ว แล้วควรจะแสดงออกไปข้างนอกไหม?

มโนกรรม กายกรรม วาจากรรม.. สิ่งที่แสดงออกนี้มโนกรรมเกิด กรรมมันเกิดกับ
เรา พระเราไม่มีอาบัติทางความคิด แต่มีอาบัติทางการกระทำนะ ไม่มีอาบัติทางความคิด
แต่เวลาเป็นธรรมขึ้นมา เห็นไหม นีรวรรณธรรมกั้นจิต มันเป็นการนิวรรณ์ เป็นความวิตก
กังวลเป็นอะไร นี่มโนกรรม มันเป็นความวิตกกังวล มันเป็นความคิดในหัวใจ มันเกิด
การกระทำขึ้นมาในหัวใจแล้ว แต่มันไม่เป็นอาบัติเพราะไม่มีการแสดงออกไปข้างนอก
คูสิเวลาเราพูดปดนี้ผิด เพราะเป็นอาบัติปาจิตตีย์

สิ่งที่เกิดขึ้นมา เห็นไหม แล้วถ้าเราขณะเรา นี่ความนิ่งอยู่.. ความนิ่ง รู้ถึงควรไม่
ควร รู้ถึงพูดไม่พูด แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ท่านต้องพูดตลอดเวลา เพราะอะไร? เพราะ
เป็นพ่อแม่ครูจารย์ไง พ่อแม่ครูจารย์ เห็นไหม คูสิอาหารเป็นคำข้าว อาหารเลี้ยงร่างกาย
อาหารของใจ นี้อาหารของใจ สิ่งที่เป็นสติ สิ่งที่เป็นปัญญาที่เราปลั่งเปลอ เราไม่ทัน ครู
บาอาจารย์ท่านจะคอยบอกเรา คอยบอกเรา คอยเตือนเรา นี่ซื่อตเราให้ได้สติ ให้มัน
พัฒนาการขึ้นมา

จะนั่น ความผิด นี้อ่าคนนั้นความผิดมากมายทำไมไม่ติเตียน ความผิดเราเล็กน้อย
ทำไมถึงคอยติเตียน.. เพราะเล็กน้อยแต่มันจะเป็นประโยชน์กับเราไง เป็นประโยชน์กับผู้
ที่จะรับนะ ถ้ามันพัฒนาขึ้นไป คนสมบูรณ์พร้อม เห็นไหม การเคลื่อนไป การ
เคลื่อนไหว นี้อ่าคูสิครูบาอาจารย์สติท่านพร้อมนะ คูสิเวลาท่านเทศนาว่าการ คูสิท่าน
แสดงออก มันคูสิแล้วมันชื่นใจ เพราะความเคลื่อนไปพร้อมกับสติ พร้อมกับปัญญา พร้อม
ทุกอย่างเลย

แต่ของเราปลั่งเปลอทุกอย่างเลย พูดธรรมะเหมือนกัน เวลาพูดนี้พูดธรรมะ
เหมือนกันเลย เห็นไหม แต่เพราะเราแพ้เราไง เราแพ้จากข้างใน ถ้าเราแพ้เรา นี่สังคมคือ
สภาวธรรม สภาวธรรมไม่ใช่ธรรมนะ สภาวธรรมคือการเกิดดับ คูสิว่าสภาวธรรม
สภาวะที่เกิดปัจจุบัน นี้เขาว่าอันนี้เป็นปรมาตธรรม

ไม่ใช่! มันเป็นสังจะความจริง การเกิดดับ ความคิดเกิดดับ สภาวธรรมคือการ
สลัดทิ้งจากความคิดทั้งหมดแล้ว แล้วตัวปลั่งงานตัวนั้นมันคงที่ของมัน ทีนี้ตัวปลั่งงาน

คงที่ไม่ได้เพราะเป็นอวิชชามันพร่องอยู่ เห็นใหม่ ทำสมาธิ ทำพุทโธ พุทโธ ปัญญา
อบรมสมาธิไป นี่ตัวพลังงานนั้นเต็มเปี่ยมอิมเต็ม มันสมบูรณ์ของมัน มันถึงออก
วิปัสสนาได้

วิปัสสนาเพราะอะไร? เพราะมันไม่มีความพร่อง ไม่มีความพร่องเพราะกิเลสนั้น
มันไม่บวกเข้ามา มันทำสิ่งใด ปัญญามันพิจารณาสิ่งใดไปมันถึงเป็นธรรม แต่ถ้ามันเป็น
ความพร่องอยู่ กิเลสมันบวกเข้ามา ความคิดเอาไปบวกทั้งกิเลส มันไม่สะอาดบริสุทธิ์ไป
ได้หรอก มันเป็นไปไม่ได้ พอเป็นไปไม่ได้ เห็นใหม่ สิ่งนี้สภาวะที่เกิดปัจจุบัน เขาว่า
อย่างนั้นนะ

แต่สภาวะความเป็นจริงนะมันพิจารณาของมัน สภาวะนี้มันเป็นการกระทำของ
จิต มันเป็นอนัตตา มันมีการเปลี่ยนแปลงของมัน สภาวะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
ถึงที่สุดเวลาเป็นอกุปธรรม มันเป็นธรรมที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

สิ่งที่เป็นอกุปธรรมนี้ไม่ใช่เป็นสภาวะ มันเป็นธรรม เห็นใหม่ คุณมันอยู่ในใจ
ของใคร? เขาว่าพระอรหันต์ นี่เป็นพระโสดาบันแล้วมาเกิดในพุทธศาสนา เกิดได้
อย่างไร? ทำไมพระพุทธรู้ จิปาถะปัญญามันจะเกิดได้อย่างไร? มันรู้จริงของมันนะ
แล้วถ้าเกิดคนเป็น โสดาบันมาเกิดจะรู้ว่าตัวเองเป็นโสดาบันไหม?

นี่ถ้าเป็นปัจจุบันมันดีโดยธรรมชาติของจิต คุณจิตของเราเป็นธรรมชาติของจิต
ธรรมชาติของจิตมันดีโดยเนื้อของจิต แต่ในปัจจุบันนี้เรารู้ใหม่ว่าเป็นโสดาบันหรือไม่
เป็นโสดาบัน มันเป็นสัญชาตญาณอันหนึ่ง นี่พันธุกรรมทางจิต พัฒนาการของมันถึง
มหาศาลมาก

ตั้งคมจากภายนอกนะ เวลาทำบุญกุศลของเรา เราจะทุกข์จะยาก เรามอง เราเห็น
ตั้งคมไหม? เราศึกษาเขา เราศึกษาโดยเอาธรรมนี้เปรียบเทียบไง แล้วนี่ให้มันละเอียดเข้า
มาถึงในตั้งคมของเรา คุณสัจธรรมหนึ่ง บุคคลคนหนึ่ง ความคิดเราเป็นแสนๆ ครั้งในแต่ละ
ละวัน เรามีเพื่อนพ้องในหัวใจเป็นล้านๆ คนต่อวันเลย แล้วเราบอกว่าเราอยู่ในป่าคน
เดียวเราจะไม่มีเพื่อน เราประพฤติปฏิบัติคนเดียวจะไม่มีใครเข้ามาอยู่กับเรา เราจะอยู่ใน
ตั้งคม

ความคิดเกิดในหัวใจเรา เกิดดับวันหนึ่งก็รื่อยหน ก็พินหน ถ้าเราพัฒนา เราควบคุมได้ เราคบกับเพื่อน คบกับความคิด บริหารความคิด ทำความคิดให้ดี เห็นใหม่ นี้กำแพงอันนี้จะไม่ปิดกั้นเรา เราจะเป็นเพื่อนที่ดี เป็นสิ่งที่ดีกับหัวใจของเรา แล้วมันจะวิวัฒนาการของมันจนเป็นสุขตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา มันเห็นของมัน มันพัฒนาของมัน นี่ชนะตนเอง

นี่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าลึกซึ้งอย่างนี้ ลึกซึ้งจากสังขมภายนอก จากสังขมในหัวใจ พลังงานกับความคิด แล้วเวลาพลังงานมันสัดความคิดทั้งหมดเลย แล้วสัดทำลายตัวพลังงาน ตัวจิตนั้นอีกทีหนึ่ง ถึงที่สุดแล้วนะวิมุตติสุข

นี่ในพุทธศาสนาเรามีอย่างนี้ เราเป็นชาวพุทธ เรามีเป้าหมาย เป้าหมายว่าเราอยากจะมีความสุข แล้วความสุขของเราไม่ใช่ความสุขแบบอนิจจัง ความสุขแบบความแปรปรวน นี่ความสุขแท้มันมีอยู่กับเรา ของมีอยู่กับเรา หัวใจถึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เราต้องอุปัฏฐาก เราต้องรักษาใจเรา รักษาพุทธะคือรักษาหัวใจของเรา เอวัง